

1.čtení: *Deuteronomium 23,22-26*

Hlavní čtení: *Skutky 5,1-11*

Sestry a bratři, Bible je kniha o naději, avšak obsahuje také chmurná místa. Taková ponurá zákoutí, v nichž se necítíme dobře. Potemnělé události, o kterých neslyšíme rádi. Příběhy, které bychom nejraději vůbec neznali. Například onu právě přečtenou příhodu o Ananiášovi a Safíře, kteří padnou k zemi jako podřatí. Na scéně se znenadání objevují dva mrtví a my se jen z několika málo veršů dovídáme, co se stalo. Nedostatek podrobností vyvolává otázky. Muselo tomu tak být? Proč tak drastický konec? Byla smrt přiměřeným trestem za jejich vinu? A za jakou vinu ti dva vlastně pykali? Klubko otázek je pořádně zašmodrchané, ale s Boží pomocí se nám je snad podaří rozmotat.

Předně: děj se odehrává v jeruzalémském sboru někdy ve třicátých letech 1. století. Církev byla tenkrát ještě mladá, učila se chodit ve světě a zkoušela, co všechno znamená žít křesťansky v nekřesťanském prostředí. Kruh učedníků kolem apoštolů podnikl zajímavý pokus. **Všechny věci měli společné**, (4,32) čteme o pár řádků výše. Všechny své životní prostředky, veškerý svůj majetek dali věřící dohromady a z této společné hromady rozdávali chudým a potřebným. Byl to pokus pomoci těm, kterým se žije těžce. Byl to nesmírně troufalý pokus napodobit Boží království, v němž se všichni budou mít dobře a v němž se na nikoho nezapomíná, ani na toho sebeubožejšího ne.

Ke společnému vlastnictví nikdo nikoho nenutil. V tom spočívá obrovský rozdíl oproti znárodnování a násilné kolektivizaci známé z nedávna. V Jeruzalémě lidé odevzdávali jmění dobrovolně. Neplatilo žádné běda pro ty, kdo se zdráhali zapojit. Nestavěly se lágry pro nepohodlné jedince, kteří se nechtěli majetku vzdát. Majetkové změny se děly ve svobodě. Neboť pravá církev je založena právě na svobodě Ducha. Kdo chtěl, majetek si ponechal a staral se sám o své živobytí. Kdo majetek odevzdal, měl podle potřeby nárok na církevní pomoc. Jedno nebylo horší než druhé. Člověk si mohl vybrat a tak jako tak zůstat dobrým křesťanem. Jako v dnešním starozákonním čtení z Páté knihy Mojžíšovy. (Dt 23,23) Když složíš slib, pak ho dodrž, když se k něčemu nezavážeš, nemusíš nic dodržovat.

Do takto rozestavěných kulis vstupují Ananiáš a Safíra. Manželé, o nichž víme pouze, že vlastnili pole. Svě pole prodali a výtěžek zčásti věnovali církvi, zčásti si jej ponechali. Co teď? Měli nárok na církevní podporu nebo neměli? Směli brát ze společné hromady, když na ni sami nesložili všechno? Zde se nám konečně začíná rýsovat Safířino a Ananiášovo provinění.

Ananiáš a Safíra si totiž nechali otevřená zadní vrátka. Doma schovali do slamníku obálku na horší časy. Nebo na přilepšenou. Přesto před apoštoly prohlásili, že se vzdali všeho. Chtěli čerpat ze sborové pokladny. Natahovali dlaň pro podporu, jako kdyby sami byli nemajetní. A přitom měli z čeho žít. Navenek ukazovali jinou tvář, než jakou nosili. Rozdvojili se. Snažili se hrát na dvě strany. Na jedné straně si nárokovali veřejnou pomoc pro chudé, na druhé straně si živobytí vylepšovali utajenými prostředky. Drželi si jistý obnos sami pro sebe, zatímco druzí spoléhali na sílu soudržnosti. Těžili ze závislého postavení a přitom si zachovávali nezávislost. Inu, přímo ukázkově otevřená zadní vrátka.

Ananiáš a Safíra lhali svým bratřím a sestrám. Přetvařovali se. Vyvolávali dojem, že i oni jsou schopni odvážného kroku k osobní chudobě. Ke společnému bohatství se ovšem připojili jen zdánlivě. Na oko. Byl to faul na vzájemnou důvěru. Předvádět se, že jsem jako druzí, a přitom se od nich vnitřně distancovat. Vydávat se za potřebného a přitom být v balíku. Znovu opakují, že Ananiáše k prodeji pole nikdo nenutil. Mohl s ním hospodařit dle libosti a teprve z jeho výnosu přispívat církvi. Così se však v Ananiášovi zvrtilo a on se uchýlil k podvodu. Petrovými slovy: **Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole? Bylo tvé a mohl sis je přeci ponechat; a když jsi je prodal, mohl jsi s penězi naložit podle svého. Jak ses mohl odhodlat k tomuto činu? Nelhal jsi lidem, ale Bohu!**“ (3n)

Ananiáš a Safíra ze sebe dělali chudinky. I to je hřích. Uměle pobrnkávat na strunu soucitu. Cíleně vyvolávat lítost v okolních lidech. Dělat ze sebe většího chudáka, než jaká je skutečnost. Je lákavé a tuze snadné prezentovat sebe sama jako ubožáka a vydělávat na pomoci určené potřebným. Pravda, lidé často nic nepoznají. Skočí na špek, jelikož neproniknou do tajů srdce. Nicméně Bůh zná lidské nitro a je bláhové se jej pokoušet obelhat.

Ananiáš a Safira byli rozpoznáni coby podvodníci. Možná se apoštol Petr nebo jiný učedník trochu vyznal v cenách nemovitostí. Petr se zkrátka nějak dozvěděl, že obchod s polem probíhal jinak, než jak Ananiáš prohlašoval. Že štědrost je jen předstíraná. Že sliby jsou falešné. Petr se Ananiáše na celou záležitost přeptal a Ananiáš se místo odpovědi svalil na zem. Stejným způsobem zareagovala na dotaz i Safira. Smutné čtení o konci dvou křesťanů.

Manželé Ananiáš a Safira byli pohřbeni vedle sebe. Co způsobilo jejich náhlou smrt? Anebo se máme spíše ptát, kdo způsobil jejich smrt? Apoštol Petr anebo snad přímo sám Pán Bůh? Petr manželskou dvojici svým příkrým slovem sotva mohl zabít. Vždyť jenom odhalil jejich podvod. Že by tedy Bůh seslal na křivopřísežné manžele trest smrti? Avšak ani Bůh je neskosil. Proč by Bůh trestal zrovna je, když nepotrestal tolik jiných podvodníků? Proč by zrovna v tomto případě Bůh tak drasticky zasahoval, když v mnoha jiných a horších případech nezasáhl? Podle mého názoru se vůbec nejednalo o trest. Oba dva prostě trefil šlak. Ranilo je, že zklamali důvěru druhých. Propadli se studem. Neunesli svou hanbu, své rozčarování nad sebou samými – jak se mohli dopustit takového podrazu na ostatní. Báli se výčitek podvedených bratří a sester. Nedokázali si představit, že by se ocitli mimo společenství církve, v němž zakoušeli tolik sounáležitosti a lásky. Ztratili víru v odpuštění a strach jim roztrhl srdce. Před očima máme nikoliv trest, nýbrž totální životní krach.

Sestry a bratři, osud dávné dvojice má co povědět i po staletích. Asi nejsrozumitelnější vzkaz zní takhle: **Nestojí za to podvádět lidi kolem sebe.** Získáme výhody jen na čas, postupně se však rozplynou a nám zbude jen břemeno podvodu. A už vůbec nemáme šanci oklamat Pána Boha. Pokud takto jednáme, podobáme se Ananiášovi se Safirou. Možná ještě žijeme, ale už je v nás cosi mrtvého. Cosi zkaženého, co si zasluhuje svalit se a být zahrabáno hluboko do země.

Další vzkaz lze vyjádřit slovy: **nedělat ze sebe chudinku.** Ananiáš a Safira předstírali chudobu, aby si vymohli pomoc. S takovým strojeným sebeponižením se běžně setkáváme i dnes ve společenském životě. Možná sami znáte někoho, kdo se před úřady schválně trochu znevýhodní a do formuláře uvede nižší čísla, jen aby pobíral větší podporu. A nemusí se zdaleka jednat jen o peníze. I v mezilidských vztazích se pěstuje hra na chudinku. Nebo třeba i v politice najdeme chudáčkovství jako nástroj kampaně. Někdo se usilovně staví do role slabšího, aby druhým vnutil soucit. Nutí druhé, aby naň brali ohledy. Jsou to však ohledy, které dotyčný nepotřebuje. Pouze jsou mu příjemné. On si zkrátka libuje v tom, když ho druzí litují a zahrnují jej pozorností. Takto založený vztah je pochroumaný a neumožňuje rovnocenný vývoj. Vnucovat druhému soucit svou nebohostí. Věřím, že v soudný den budeme souzeni za všechny své přetvářky. Za klamavé hry na ublíženost a ubohost. Za všechny chvíle, kdy jsme si zbytečně vynucovali zvýšenou pozornost okolí.

A konečně třetí vzkaz se vztahuje na ona **nedověřená zadní vrátka.** I pro víru totiž platí básníková výzva: „Bratříčku, zavírej vrátka!“ Ananiáš a Safira tvrdili, že se pro Boha vzdali všeho. Prý odevzdali k obecnému užítu vše do posledního haléře, ale přitom si kdesi pro jistotu schraňovali náhradní zdroje. Nevypadá to s naší vírou podobně? Tvrdíme sice, že jsme Bohu odevzdali celý život, ale nějakou pojistkou určitě nepohrdneme. Přejeme si mít život zajištěný slušným bytem, zdravým tělem, vydatným kontem. Jsou to sice dobré věci, ale nespolehejme na ně! Klidně tato dvířka zavřeme! V Bohu lze věřit i bez otevřené ústupové cesty. Nepotřebujeme žádné dodatečné pojištění života. Vždyť věříme, že Bůh nás neztratí. A z takové víry netřeba couvat.

Sestry a bratři, prošli jsme příběhem o Ananiášovi a Safíře. Ještě nám zbývá otázka, kde je v tomhle příběhu Pán Bůh? Laskavý Otec, o němž nám vyprávěl Ježíš Kristus. Přímo se zde o Bohu nemluví a není ani nějak zvlášť naznačen. Co tedy dělal Pán Bůh, když Ananiáš a Safira uskutečňovali své podvodné záměry. A co dělal, když podlehli smrti? Nejspíš mu bylo smutno z toho, čeho všeho jsme my lidé schopni. Nejspíš mu bylo smutno a zcela určitě se těšil na den, kdy všechny podvody i smrt skončí.

Amen.